

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Asociațiile religioase ale Bisericii noastre, la Sibiu

F. O. R.

Congresul Frăției Ortodoxe Române

Comitetul central de direcție — având binecuvântarea arhierescă — invită pe membrii asociației și pe toți bunii români ortodocși la

Cel dintâi congres general anual al «Frăției Ortodoxe Române», care va avea loc la Sibiu în zilele de 27, 28 și 29 Octomvrie 1934, cu următorul

PROGRAM:

Ziua de 27 Octomvrie, ora 4 d. m.: 1. Ședința Consiliului general al Asociației în aula Academiei teologice;

Ora 6 d. m.: 1. Slujba privegherii și 2. mărturisirea membrilor, cari vor să se împărtășească a doua zi.

Ziua de Duminecă 28 Octomvrie, ora 9 dim.: 1. Liturghie arhierescă în Catedrala Mitropolitană cu predica I. P. S. Sale Mitropolit Nicolae; 2. Impărtășirea membrilor asociației de către I. P. S. Mitropolit Nicolae cu taina sf. cuminecături; 3. Chemarea Duhului Sfânt;

Ora 11 dim.: Deschiderea congresului general în sala „Thalia”.

1. Cuvântul Președintelui.
2. Cuvântul PP. SS. Chiriarihi.
3. Salutul autorităților, al societăților religioase și culturale românești.
4. Constituirea biroului și alegerea Comisiunilor (pentru înscrierea de membri, propuneri etc.);

Ora 1 d. m.: Masa frățescă în sălile restaurantului Bulevard.

Ora 5 d. m.: Conferința publică ținută de către Dl. Octavian Goga, membru al Academiei române, fost ministru, în sala „Thalia”; Conferința va fi încadrată în cântări executate de Societatea „Sf. Gheorghe” a tinerimii.

Ora 9 d. m.: Concert religios în Catedrala Mitropolitană, sub conducerea maestrului Timotei Popovici. În cadrul concertului I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae va vorbi despre *Autonomia Bisericii*.

Ziua de Luni 29 Octomvrie, ora 8 dim.: Liturghie arhierescă în Catedrala Mitropolitană cu predica P. S. Sale episcop Grigorie al Aradului.

Ora 10 dim.: 1. Ședință publică în aula Academiei Teologice;

2. Citirea raportului general;
3. Rapoartele comisiunilor;
4. Propuneri (cari trebuie prezentate în scris, cu 8 zile înainte de congres, comitetului de direcție, Cluj, Palatul Episcopesc);
5. Votarea moțiunii;
6. Inchiderea congresului;

Ora 3 d. m.: 1. Pelerinaj la mormântul Mitropolitului Andrei Șaguna dela Rășinari;

2. Parastas și cuvânt de pomenire.

În vederea actului solemn al împărtășirii colective cu taina sf. cuminecături în Catedrala Mitropolitană, membrii asociației noastre sunt rugați a se pregăti sufletește încă de acasă.

Cu ocazia Congresului, secția Sibiu a F. O. R. organizează în aula Academiei Teologice o *Expoziție retrospectivă a scrisului ortodox din Ardeal*, din cele mai vechi timpuri până azi.

Deodată cu congresul general al F. O. R.-ului, se vor întruni tot la Sibiu și celelalte trei societăți ortodoxe, «Oastea Domnului», «Asociația Clerului Andrei Șaguna», și Societatea «Sf. Gheorghe» a tineretului.

Direcțiunea generală C. F. R. a acordat o reducere de 75% pentru toată țara cu ocazia congresului nostru, valabilă între 26—30 Oct. inclusiv.

Pentru găzduire participanții se vor adresa păr. prof. Dr. N. Terchilă, Academia Teologică Sibiu, cel puțin cu trei zile înainte de congres.

Pentru reținere de bilete la Conferința dlui O. Goga, încadrată în program muzical și pentru masa comună (tacâmul: Lei 60) participanții se vor adresa Librăriei arhidiecezane Sibiu, iar în ziua de 28 Oct. Biroului de informații care va funcționa în camera dela intrarea în hotelul „Bulevard”.

Cluj, la 27 Septemvrie 1934.

Secretar general:
I. MATEIU

Președinte general:
SEXTIL PUȘCARIU

ASOCIAȚIA CLERULUI „ANDREIU ȘAGUNA”

Nr. 10/1934

CONVOCARE

Potrivit Art. 10 din Statutele Asociației „Andrei Șaguna” a clerului Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș — având arhierescă binecuvântare — convocăm al

XII-lea Congres ordinar al preoțimii

la Sibiu, pe zilele de 28 și 29 Octomvrie 1934, cu următorul

PROGRAM:

Ziua 1 Duminecă (28 Oct.): Participarea la Congresul „Frăției Ortodoxe Române”.

Ziua 2 Luni (29 Oct.): Ora 8 dimineața sf. Liturghie arhierescă în catedrala mitropolitană și ședința de deschidere a Congresului în Aula Academiei teologice.

Ora 3 d. m.: A doua ședință a Asociației, cu următoarea ordine de zi:

1. Preotul Ilarion Felea-Arad: *Cum acționează în parohia mea Societatea „Oastea Domnului”, Soc. „Sf. Gheorghe” și „Reuniunea Femeilor ortodoxe”.* (Referat cu discuții).
2. Raportul general despre activitatea Asoc. „A. Șaguna” pe anul 1932—33.
3. Raportul casierului.
4. Propuneri (se vor anunța Comitetului central cel puțin cu 3 zile înainte de Congres).
5. Inchiderea Congresului.

Sibiu, 8 Octomvrie 1934.

Prot. Dr. GH. CIUHANDU
președinte

Diacon NICOLAE COLAN
secretar general

NOTĂ. 1. Duminecă, 28 Octomvrie, ora 3 după masă, va avea loc la secretariatul Consiliului arhiepiscopesc ședința Comitetului central al Asociației.

2. Pentru găzduire participanții la Congres se vor adresa părintelui profesor Dr. N. Terchilă [Academia Teologică Sibiu] cel puțin cu trei zile înainte de Congres.

Foile românești sunt rugate să reproducă această convocare cel puțin în forma unei informații sumare.

Mădularile Bisericii

Biserica nu are numai mădulare individuale, ci și colective. Așa cum celulele din trup, pentru a să poată îndeplini funcțiuni specializate, nu sunt juxtapuse uniform și indistinct, ci organizate pe grupuri în așa zisele organe, la fel și persoanele singulare din Biserica fac parte, mai mult sau mai puțin voit, din grupuri cari exprimă voința și viața unitară a Bisericii în feluri diferite, toate necesare. Unitatea în planul de viață spirituală, ca și în natură, nu se realizează printr-o transformare în masă uniformă a celor ce se unesc. Unitatea însemnează frăție, armonie între părțile diferite, cari se mențin în varietatea lor ontologică. Ea se realizează atunci când în cece trebuie să se unească, să se înfrățescă, se înstăpânește conștiința că sunt numai *părți*, că își pot îndeplini chemarea numai integrându-se cu toate celelalte părți într'un întreg cu viața unitară, determinată de un principiu unitar, pe lângă toată distincția lor ca părți.

Omenirea, ca un mare organism natural, cuprinde în toate vremurile

intelectuali cu rosturi de luminători ai cărărilor pe cari are să înainteze *poporul* care nu se poate îndeletnici întreg cu cercetarea adevărului, fiind absorbit de munca producătoare a mijloacelor de existență materială. Ea cuprinde totdeauna un *tineret* cu o psihologie deosebită de a celorlalte vârste și cam aceeași pentru toate timpurile. Cuprinde *bărbați* și *femei* cu rosturi diferite în viața socială. Biserica nu suprimă aceste părți naturale ale omenirii colective, această varietate organică, dar le reamintește și le spiritualizează legea naturii lor: de-a fi părți ce se completează reciproc, de-a fi una spre ajutorul celeilalte și de-a urmări un singur scop, binele general.

Nu pentru a izola pe unii de alții, nu pentru a ridica între o parte și alta ziduri cari să împedecă vederea și comunicarea, a strâns Biserica noastră diferitele categorii naturale ale poporului credincios în organizațiile actuale. Aceasta ar însemna să neglijeze o lege a naturii, și, într'o măsură și mai mare, o lege a vieții spi-

Semănătorii de vrajbă

rituale care pretinde cea mai deplină comuniune între oameni și între categoriile omenirii. I-a organizat pentru ca fiecare membru din aceste organizații să devină și mai conștient de datoriile lui speciale, ca celălă dintr-o anumită categorie omenească și pentru ca bunevoiențele individuale, în direcția aceasta să crească în puterea de realizare, cu un cuvânt ca opera de reciprocă ajutorare între părțile unui popor să se împlinească mai efectiv.

Biserica propovăduiește unul și același adevăr tuturor. Toți au lipsă de mântuire și tuturor le oferă ca Mântuitor pe Hristos. Biserica cere tuturor o viață inspirată de aceleași principii morale. Harul dumnezeesc pe care-l mijlocește e același. Dar vasul care primește unul și același adevăr și har variază nu numai dela om la om, ci dela o grupă naturală la alta. În adevărul creștin intelectualul vede cute și nuanțe, pe cari nu le vede omul cu alte înțelepciuni. Vârsta și împrejurările de viață impun îndatoriri și direcții speciale de activitate, cari, pentru a fi îndrumate în concordanță cu principiile creștine, impun o scrutare aparte. Intelectualii, conducătorii națiunii, cu atâtea îndatoriri complicate, ajung în atâtea împrejurări greu de descurcat, încât pentru a găsi modalitatea creștină de-a ieși din ele, modalitatea creștină de-a rezolva și de-a ataca atâtea mari probleme sociale, trebuie să se pregătească, să scruteze consecințele ce decurg din creștinism în cutare sau cutare direcție.

Tineretul trebuie să fie atent la ispite proprii lui, și poate realiza virtuți și acte, iarăși proprii vârstei și împrejurărilor lui de viață. Acestea trebuiesc cercetate aparte cu tinerii, și bătrânii n'au nici un interes să participe totdeauna acolo și atunci când tinerii, sub conducerea preotului, se silesc să înțeleagă și să practice virtuțile necesare vârstei lor.

Harul dumnezeesc este același dar el se aplică altor împrejurări de viață, altui material uman. Adevărul în mare și în fond este același și scopul general al vieții iarăși același, dar viața e formată din momente mici, foarte variate, din probleme deosebite dela moment la moment, iar adevărul cel mare se fărâmițează, se ramifică, în atâtea adevăruri mici, cari trebuiesc căutate, în atâtea adevăruri mici dintre cari unele interesează, sau ajung să intereseze pe unii, altele pe alții.

După același adevăr mare trăesc toate mădularele Bisericii, spre același scop general tind toate, dar cărările lor, pledecile lor, îndatoririle lor de fiecare moment sunt altele. Biserica trăește prin toate o viață unică, închinată unui scop și adevăr unic, străbătută de un principiu unic: Hristos, dar potrivit cu conformația și cu rostul lor social, această viață unică se manifestă prin alte gesturi și mișcări în fiecare mădular; iar gesturile și mișcările tuturor mădularelor se prezintă ca o simfonie, care în totalitatea ei manifestă viața întreagă a Bisericii.

Biserica își cercetează azi toate mădularele sale. Sunt ele destul de viguroase, de elastice, de sănătoase ca să poată manifesta corespunzător viața Bisericii? Și este între ele cea perfectă armonie și reciprocă ajutorare care e un semn de vitalitate și de ordine pentru întreaga ființă a Bisericii?

La aceste două lucruri este azi mai atentă Biserica. Și în această direcție se mișcă silințele ei de perfecționare.

Dr. D. Stăniloae

Organizați Oastea Domnului

În ultima vreme uniția ardeleană face uz neîncetat și persistent până la obsesie de-un mijloc tactic din cele mai perfide câte se găsesc în arsenalul de ipocrizie al catolicismului. Nu e număr din otrăvitele lor tiparuri periodice în care Biserica ortodoxă națională să nu fie acuzată și persiflată, în modul cel mai ireverențios, ca semănătoarea de vrajbă în viața neamului românesc, ca singura vinovată de desbinarea între frați și de înverșunarea confesională a unora împotriva altora, de febra aceasta nesănătoasă pentru un organism național, care poate avea urmări din cele mai dureroase.

Ipocrizia acestei campanii trebuie demascată. Vălul subțire de cuvioasă mironosită trebuie smuls de pe fața alterată de cinism și schimonosită de satisfacția inavubilă a celor cari pregătesc și dau lovituri ascunse.

Cine a produs și produce într'adevăr turburarea continuă în viața comunității românești? Care este cauza febrei de care e chinuit de peste două sute de ani trupul națiunii românești din Ardeal? Care e microbul ce s'a introdus în organismul nostru național, turburându-i dezvoltarea liniștită și armonioasă, rupând raportul de integrare a fiecărei celule în totalitate, sfâșiindu-i viața internă? Punem această întrebare oricărui om a cărui judecată funcționează normal și nepărtinitor.

Biserica ortodoxă, la altarul căreia s'a închinat întreg poporul românesc dela începutul existenței sale, este de peste două sute de ani, aici în Ardeal, în funcție de apărare a unității naționale și a sa proprie. Ea n'a făcut și nu face altceva decât să opună rezistență încercărilor din afară de dislocare a neamului și să-și apere patrimoniul moștenit. Pe când unitismul este un ic introdus tot mai adânc în comunitatea națională, de cei cari au avut și au interesul să ne slăbească și răpună prin desmembrare. Este o săgeată lansată din arcul dușmanilor noștri milenari, un microb produs în cultura microbiană a Vaticanului și dat nemților și ungurilor să ni-l inoculeze ca mijloc sigur de descompunere. Splendida unitate și solidaritate a acestui neam de până la 1700, care l-a păstrat întreg în pofida tuturor încercărilor de asimilare, a fost atunci sfâșiată și sfâșierea pătrunde pe fiecare zi tot mai adânc în conștiințe. Microbul alimentat cu o neînțeleasă râvnă de chiar o parte a fiilor acestui neam își continuă acțiunea funestă.

Iar Biserica ortodoxă n'a făcut altceva decât s'a apărat, angajată prin atacurile venite dela străini, în această luptă de apărare. Pentru orice minte limpede — aceasta este situațiunea!

Biserica noastră ortodoxă n'a sărit pe forturile străine, n'a trimis gloanțe și n'a lansat proiectile și miisme ucigătoare în cetățile străine, dar a vrut și vrea să rămână dârz pe pozițiile proprii, asaltate și lovite pe căile cele mai nesincere și mai inumane.

Și atunci cine produce vrajba: cel care se apără fiind continuu atacat? Numai un aparat mintal grav alterat poate spune aceasta. E un adevăr clar ca lumina soarelui, ce nu poate fi mistificat de nici o minte nepervertită, un adevăr care trebuie să stea sus în văzul tuturor că nu Biserica ortodoxă, care a fost și este în continuă poziție de apărare, este cauza vrajbei crescânde între fiii neamului, ci unitismul care n'a crescut din solul național, care nu e de origine autohtonă, ci a fost introdus și

e susținut în mijlocul neamului românesc de puteri exterioare.

Cine a produs tulburările profunde în poporul românesc din Ardeal în veacul 18? Nu unitismul impus cu forța de împăratul Leopold, de Kolonits, Baranyi, Pataky, Maria Terezia, Bucov și ceilalți apostoli ai grecocatolicismului? Ce-au făcut românii ortodocși, preoți și țărani? Au putrezit în temniți, au fost bătuți cu biciul, au fost uciși în toate chipurile, și-au apărat credința, — ei cu mâinile goale, putând doar să moară, iar misionarii unitismului cu toată puterea lumească și cu toate armele în mâna lor. A pornit vrajba dela acești oameni cari n'au deranjat pe nimeni în credințele lui, ci și-au apărat credința lor, pe singura cale posibilă: murind și suferind chinuri?

Cine produce vrajba în zilele noastre? Biserica ortodoxă care se apără împotriva avalanșei catolice, servită de unitism? Căci e un adevăr nu numai logic, ci dovedit și cu faptele și intențiile mărturisite de uniți și de catolici, că unitismul român, în proporția în care se află azi, nu e decât o redută pentru lupta de continuare a catolicizării în senz extensiv și calitativ. El nu e un punct final, o poziție care să aibă o valoare pentru sine în catolicism. Unitismul este arcul încordat al catolicismului agresiv, un punct care trebuie împins continuu mai departe în inima neamului nostru. Unitismul este prin definiție catolicism în marș de expansiune, de revărsare peste popoarele ortodoxe. Enciclici papale des repetate pentru «convertirea» ortodocșilor, jurământul prin care episcopii supuși stăpânirii papale se obligă să persecute pe «schismatici», nunții «apostolici», și emisari trimiși printre noi, călugări și misionari crescuți în institutul de propagandă fide și în alte pepiniere ale aceluiași spirit agresiv, asalturile date pentru a câștiga poziții importante în stat cu același scop de subminare a noastră, intrigi țesute cu rafinare, batjocuri și calomnii aruncate fără scrupul împotriva bisericii noastre și a instituțiilor ei, împotriva ierarhilor și a preoților ei, — acestea și altele asemenea acestora sunt armele de cari se servește cu o nemaipomenită îndrăzneală propaganda papistă printre noi ortodocși.

Tendința prozelitistă e mărturisită în tot momentul. Să pomenim întâi pe faimosul «Păr. I. Georgescu» (așa se iscălește), dat afară dela secretariatul «Astrei» din care-și făcuse platformă de propagandă catolică. În «Unirea» din 29 Sept. cor., într'un articol paralel cu altul în care ortodoxia e acuzată că produce vrajbă între Români, scrie: «Bunii creștini din Orient nu trebuie să uite că Ierusalimul ceresc de pe pământ e Roma». Și mai la vale: «Să-și dea seama, mai ales la noi, unde unii habotnici vor să zădărnicească nobila inițiativă a păr. protoereu dela Chișinău Basarabiei pentru unirea bisericilor» etc. E clar: ortodocșii când își apără credința sunt habotnici (și semănători de vrajbă), iar cine îndeamnă la unirea cu Roma e nobil. Care ar fi epitetul pentru un ortodox când ar îndemna pe catolici să revie la credința adevărată? Greu s'ar găsi unul atât de drastic, ca să poată satisface pe argații papei. Fanatismul violent al «Părintelui Ioan Georgescu» merge până acolo că chiar când comentează apariția unei ediții a «Orologhionului», fruct al maicii Bisericii ortodoxe răsăritene din care se nutresc acești fii renegați ai ei (căci papismul laudat nu le poate da o hrană potrivită necesităților lor su-

fletești), nu se poate înfrâna să nu îndemne pe Români la unirea cu Roma («Unirea» din 15 Sept. cor.), Să îndemni la unirea cu Roma, cu Orologhionul Bisericii ortodoxe în mână! Iată o necuviință și o inconsistentă de suflet, care nu poate fi explicată decât făcând apel la luminile psihopatologiei.

În direcția catolicizării depline a greco-catolicilor și a atragerii ortodocșilor la catolicism lucrează pe față franciscanii români, specie cultivată cu dragoste de episcopul Frențiu al Oradiei, hotărât, precum se pare, să înlocuiască pe încetul tot cultul ortodox cu cel catolic, pentru a ridica un perete net despărțitor între credincioșii săi și ceilalți români. Franciscanii de-acolo au întemeiat pentru mirenii uniți o asociație a «Terțiarilor franciscani pentru ritul greco-catolic român» căruia i s'a fixat ca scop principal propaganda catolicismului între Români ortodocși. «Ordinul al III-lea franciscan, printre Români greco-catolici, dorim să aibă un rol și mai fericitor, anume acela de-a apropia inimile și sufletele tuturor Românilor din întreaga țară, strângându-i la oaltă prin aceeași credință strămoșească, care e credința Romei». (Introducerea la «Manualul Terțiarilor franciscani pentru ritul greco-catolic român», Editura Colegiului Serafic român unit, Oradea 1934). Cum să lucreze terțiarii pentru câștigarea ortodocșilor? Iată ce spune «Manualul» puțin mai la vale, desigur eufimistic, cum se cuvine într-o carte pe care o pot ceti și alții: «Când li se va da prilejul, să întrebuițeze toată râvna, condusă de prudența creștinească, ca să câștige vre-un suflet pentru un ideal atât de sublim, și cerut cu atâta urgență de interesele noastre vremelnice și veșnice». Am subliniat cuvintele: «interesele noastre vremelnice». Oricât de mult s'ar reținea omul să nu fixeze în scris, lucruri cari se pot comunica numai verbal, când e stăpânit prea mult de-un gând, el îi joacă festa și-i scapă neobservat.

În «Manualul» acesta, întocmit de directorul terțiarilor uniți, franciscanul P. Dr. Dominic Neculaeș, autorul amestecă, pentru uzul terțiarilor, într'un mod penibil cultul ortodox cu cel catolic, mai bine zis reduce rolul și extenziunea cultului ortodox până aproape de zero, înlocuindu-l cu cultul catolic. De fapt el nici nu-i mai zice «ritul grec» sau «răsăritean», ci «oriental catolic». Adică un mixtum compositum, o creațiune hibridă, întrebuițată numai ca un stadiu mai avansat de trecere totală la ritul latin. În și printre ecteniile ortodoxe se intercalează pomenirea unor sfinți exotici pentru noi ca: Francisc, Ludovic, Marii Papi loțitorii lui Dumnezeu, ectenii lungi, invocări, cătră inima lui Isus, rozariul franciscan, rugăciuni de-ale sf. Bernard, rugăciuni cătră Anton de Padova, pomenirea deasă a imaculatei concepții a Fecioarei; se introduc o serie de sărbători noi catolice și se omit multe ortodoxe (se introduce sârb. «Neprihănitii Zămislii a Sf. Fecioare, a «Patriarhului sf. Francisc», amândouă cu ajunuri în cari se va posti) și toată făptuirea terțiarilor e stimulată cu făgăduința indulgențelor, cărora li se dedică un întreg tratat scolastic de incurcate definiții, împărțiri, distincții și reguli pentru obținerea lor. Bizareriile acestui Manual ar merita, pentru distracția cetitorilor, să fie prezentate și analizate într'un articol special. Mai amintim numai din el paragraful cu condițiile de primire în ordinul terțiarilor, între cari se cuprinde și «ascultarea de Biserica Romană și de Scaunul Apostolic» interpretată astfel: «Ascultători: adică supuși și respectuoși față de Preasfântul Părinte Papa, față de Episcopul propriu și față de ceilalți preoți chiar în cele ce nu sunt numai

decât de credință și poruncite». Așadar și în chestiunile politice, naționale ș. a. m. d. p. E de prisos să mai întrebăm: Oare ce trebuință o fi având papa și de ascultarea în alte chestiuni, decât cele religioase?

Dar scopurile prozelitiste și de desbinare religioasă sunt urmărite și de cele mai înalte foruri ale bisericii unite. Agru unit este «Acțiunea catolică» internațională care s'a întins până în România. A mărturisit-o însuși președintele lui, dl Valer Pop, în congresul recent dela Lugoj. Prin el fruntașii mireni uniți s'au înglobat într-o asociație internațională, ce stă direct sub ordinele papei, cu alte cuvinte s'au desfășurat de solidaritatea cu intelectualii ceilalți români făcându-se instrumentele la noi ale unei forțe străine. S'au desbinat de comunitatea românească. Acțiunea lor publică între Români e dirijată de afară. Ei nu se mai sprijină pe forțe interne și motivele și scopurile acțiunii nu și le mai iau dinăuntrul țării. Să ne gândim, în această legătură, la miraculoasa ascenziune a președintelui Agrului, dl Valer Pop. Cum se face că un om care a trecut prin toate partidele, trădându-le pe toate și care nu știm să se fi remarcat prin nici o operă sau acțiune mare, care nu se razămă pe nici o forță electorală, a devenit atât de indispensabil oricărei guvernări, de când e președinte al Agrului? Și ar mai trebui să amintim și aceea că în statele cu guverne puternice, deși în întregime catolice, papa a fost silit să fixeze ca principiu că conducătorii «Acțiunii catolice», fiind fatal unilateralii în judecata lor, nu pot avea roluri de conducere în stat. Așa e cazul în Italia de pildă.

Ascutișul antiortodox al Agrului s'a manifestat și la Lugoj cu suficientă violență. O mare parte din dezideratele formulate acolo sunt îndreptate contra bisericii ortodoxe. Agrul național se simte jignit că oficialitățile statului participă la serviciul ortodox în sărbătorile naționale și cere ca ele să participe la serviciul unit unde clericul unit e mai mare în rang ca cel ortodox. Pretenția aceasta e primul atac dintr'un plan întreg de luptă pentru coborârea Bisericii ortodoxe din drepturile de întâietate în Stat, ca Biserica a mării majorități a poporului românesc, ca Biserica neamului prin excelență. Biserica națională are dreptul la această onoare, în întregime, drept recunoștință a statului pentru instituția aceasta sfântă, care a pregătit poporul românesc pentru unitatea națională într'un singur stat, și care se identifică și astăzi

pe deplin cu aspirațiile poporului și statului român, nemanifestându-se în ea nici un element centrifugal, nici o autoritate exterioară hotarelor țării. Indiferent că într'un oraș sunt ortodocși mai puțini, sau un cleric ortodox mai mic în grad, cinstea se aduce și acolo Bisericii ortodoxe ca noțiune totală, ca putere susținătoare a neamului, și nu populației ortodoxe din acel oraș. Dacă ar fi să se aplice consecvent principiul ascuns în cererea Agrului, ar trebui ca unde sânt romano-catolici sau reformați mai mulți, autoritățile statului să participe la slujba religioasă a lor. În afară de asta, oficialității unui stat în mare majoritate ortodox, vor fi și ei în mod fatal, în majoritate ortodocși. Și-atunci cum vin uniții să pretindă autorităților ortodoxe ale unui stat ortodox să meargă la sărbătorile naționale la serviciul divin unit?

Numai din invidie față de biserica ortodoxă a izvorât și plângerea Agrului că în armată sânt 14 confesori ortodocși și numai unul unit. Nu aceasta este proporția între poporul ortodox și cel unit? Dacă ar fi 2 confesori uniți pe lângă 14 ortodocși, proporția ar fi nesocotită.

În mod foarte violent a ridicat pretenția ca oficialitățile statului să participe la serviciul divin unit, președintele Agrului din eparhia Clujului, dl profesor Dr. Al. Borza. Dsa se servește de argumentul că și biserica unită e națională, ba e «cea mai de preț cetate a sufletului românesc» (sic!) E atât de românească încât ceice nu fac parte din ea nu sânt români (iată apărând ideea deosebiriilor naționale!), căci continuă dl Borza: «ea stă aici în mijlocul atâtor noroade străine de Roma, care ne-a pus aici de strajă a limbii și spiritului său» («Unirea 29 Septembrie 1934). Noroadele acestea străine de Roma și față de cari se simt străini și uniții, nu sânt ungurii căci aceia sânt mare parte catolici. Acestea noroade suntem noi.

Dar protestul împotriva afirmației că și biserica unită ar fi națională îl ridică chiar reprezentanții ei. Știm cu ce furie a respins acest atribut P. S. Episcopul Al. Rusu dela Baia-mare. «Păr. Ioan Georgescu» spune că biserica unită ca tot catolicismul e «supranațională» adevărat indiferentă la realitatea națională («Unirea», 15 Septembrie 1934), la fel fruntașul mirean unit Gavriil Todica («Unirea», 14 April 1934). Noi am analizat în această foaie, nu demult, și mărturisiri catolice categorice că catolicismul e antinațional și luptă

pentru contopirea naționalităților, lucruri care se realizează în practică prin înghițirea națiunilor mici de către cele mari. Desigur mărturisiri de acestea se fac mai puține, din motive de prudență. Dar tendința antinațională din biserica unită se manifestă prin fapte. Cine nu știe că toți preoții și foarte mulți intelectuali uniți își îndeamnă copiii să meargă mai bine la biserica romano-catolică, decât la cea ortodoxă, acolo unde nu se află biserica unită. Copiii sunt învățați că în biserica ortodoxă «se spurcă».

Apoi au devenit foarte frecvente slujbele săvârșite în comun de preoții și ierarhia unită, cu preoții și ierarhia maghiară romano-catolică. La Lugoj au îndrăznit s'o facă aceasta chiar în fața M. Sale Regelui. Fiedler, episcopul catolic al Orășii, cel care a dat concediu unui preot de-al său până la revenirea Ungariei pe teritoriul episcopiei Orășii, a fost văzut de regele țării în frățescă comuniune cu episcopii uniți. Iar serviciul divin săvârșit acolo de ierarhia unită și cea maghiară, n'a mai fost cel pur răsăritean, ci amestecat cu cel catolic. Căci acea procesiune cu Isus Euharisticul, executată la Lugoj, e necunoscută în cultul răsăritean.

Un vânt de nebulie bate în lagărul oficial al uniației. Cu o totală nepăsare față de gravele consecințe ce nu vor întârzia, ierarhia unită a pornit să creeze și vizibil tot mai mare deosebire între poporul unit și marea majoritate a neamului nostru. Ei sapă de zor la o prăpastie care va fi fatală. Deosebirile religioase, fiind deosebiri profunde de spirit, sfarmă unitatea națională. Până acum ele au fost ținute mai mult sau mai puțin ascunse de ochii poporului. Acum sânt etalate, se cere poporului să se închine altfel decât frații lor ortodocși. Deosebirile de spirit, deosebiriile de închinare lui Dumnezeu, se repercutază încet, în oarecare măsură și asupra fiziologiei. Și chiar dacă ar rămânea numai deosebiri de spirit, ele sunt prea suficiente ca membrii aceluiaș popor să nu se mai simtă un neam unitar, să-și facă loc conștiința că sunt o nuanță, un popor deosebit. Exemplul Croaților e edificator. Și acolo tot mâna funestă a catolicismului susținut de nemți și unguri a lucrat. La noi încă nu s'a ajuns atât de departe, căci n'au trecut decât 200 de ani dela separație. Dar să ne gândim că ea ar data dela anul 1000. S'ar mai fi putut face unirea dela 1918? Sau să ne gândim ce va fi peste câteva sute de ani, dacă procesul de înstrăinare, inițiat de fo-

rurile unite, va decurge în acelaș ritm accelerat ca în zilele noastre.

M. Sa Regele s'a văzut la Lugoj în fața unor manifestații și simptome cari i-au dat de gândit. Îngrijorat de direcția acestei desvoltări centrifugale a bisericii unite a rostit acel cuvânt, strigăt de alarmă, ca să trezească ierarhia unită: nu uitați că în râvna voastră mai presus de toate trebuie să fie sufletul unic al acestui neam și acest suflet trebuie să fie românesc. Față de spectacolul îngrijorător pe care-l oferă biserica unită, care sacrifică unitatea și caracterul național al sufletului acestui popor, Regele s'a văzut silit să accentueze acest imperativ. E semnificativă insistența Regelui asupra acestui gând. După introducerea, în care afirmă mândru, pentru rețezarea zvonurilor lansate din oficiile catolice că a devenit în timpul exilului catolic (Erdélyi Lapok din 26 Febr. 1932), „Eu sunt născut și crescut ortodox”, în toată cuvântarea Regele revine continuu, obsedant, exclusiv, asupra acestei chemări la realitate. Deși oaspele lor, Regele se ridică peste cuvintele de politeț circumstanțială. Suveranul nu uită că este reprezentantul unui Stat și al unui popor ortodox, cu care se afirmă identificat, și că se află în fața unor fragmente minoritare și profesionale cari prea adesea uită de postulatele supreme ale Statului nostru. «În această înălțătoare sărbătoare sufletească, permiteți-Mi, pe deasupra credințelor, pe deasupra confesiunilor, să ridic păharul Meu pentru sufletul unic al poporului român». E leit—motivul cuvântării regale, cu care și încheie Majestatea Sa.

În această direcție se mișcă uniația română a zilelor noastre. Profund îngrijorată, Biserica ortodoxă își ia măsurile de apărare. Ocrotitoare dela început a unității sufletului românesc, ea nu poate fugi dela această datorie nici azi. Furioasă că-i împedecă acțiunea catastrofală pentru neamul nostru, uniația și-a însușit metoda perfidă de-a o prezenta continuu ca pe autoarea vrajbei. În chipul acesta crede că poate înșela lumea și poate abate privirile dela acțiunea ei profund primejdioasă. Dar nu va înșela pe nimeni. Dincolo de zarva plângărească, se vede limpede drumul fatal pe care a apucat. Convinși de amenințarea tot mai mare ce-o prezintă uniația pentru unitatea neamului și a Statului, atragem atenția tuturor factorilor cu răspundere din această țară asupra necesității de a se lichida cea mai gravă primejdie ce se ridică înaintea existenței noastre ca neam și Stat: *primejdia uniației.*

* FOIȘOARA *

Criza spirituală modernă și cauzele ei

(1)

de Dr. N. Balcă

Cuvântul criză are mai multe sensuri. Mai întâi, se înțelege sub acest cuvânt un proces biologic, adevărat trecerea dela un stadiu al vieții la un alt stadiu. Această trecere nu se face întotdeauna liniștit, ci de cele mai multe ori prin revoluții nespuse de mari. Ea poate fi transformarea întregului organism spre noi posibilități de existență, sub imperiul nouilor condițiuni, cari au determinat această transformare. Aici se înțelege, sub cuvântul de criză, o stare care se naște acolo unde un echilibru stabil organic, sufletesc sau spiritual devine labil. Se mai vorbește apoi de criză și în medicină, de exemplu: când o boală a ajuns pe punctul cel mai periculos, care este întotdeauna hotărâtor pentru viața bolnavului. În acest sens vorbim și noi aici despre criză, căci aceasta este starea în care trăiește omul veacului nostru. „Fundamentele vieții au început să se clatine și toate condițiunile vieții spirituale au de-

venit problematice”.¹ Sânt durerile în care se naște un nou veac. Șuvoiul vieții își schimbă cursul; el a părăsit albia veche, dar încă n'a găsit o alta nouă. Toate formele vechi ale vieții încep să dispară în haos, ceea ce face ca omul modern să trăiască într-o desnădăjduitoare nesiguranță. „Nouă ne-a fost dat să trăim în timpul istoric de trecere dela o epocă la alta”.² „Noi trăim într'un timp în care fundamentele materiale, morale și spirituale ale vieții se prăbușesc, nemai rămânând nimic valabil și demn de credință. Noi nu mai credem „în omenire, în umanitate, în puterea mântuitoare a științei și nici în mântuirea prin democrație”.³ Noi avem sentimentul, că stăm în fața celei mai însemnate hotărâri, în luptă cu puterile cari din întuneric domnesc în lume. Părinții noștri aveau conștiința că, în lupta cu acești demoni, sânt în posesiunea unui plan strategic, cu ajutorul căruia ei sperau să învingă. Ei aveau concepțiile lor despre lume și viață. Pentru noi aceste concepții nu mai au nici o valabilitate.⁴ Noi nu mai credem în aceste

¹ Nic. Berdjajev — Die geistige Situation der modernen Welt. „Die Tatwelt”, 1932.

² Nic. Berdjajev — Das neue Mittelalter, Darmstadt, 1927, pag. 13.

³ N. Berdjajev, Die geistige Situation der modernen Welt.

⁴ Vezi Jaspers, Die geistige Situation der Zeit, Leipzig, 1932.

sisteme minunate ale rațiunii, căci tocmai credința în ele ne-a adus acolo unde ne aflăm astăzi. Turnurile clădite de rațiune au început să se năruie și noi ne aflăm în fața chinuitoarei întrebări dacă viața nu va dispăre în Nimic. „Filosofia și-a recunoscut neputința ei în fața realității și-și retrage trupele pe întreaga linie. Ea recunoaște, că nu este în stare, nu numai cum văzuse Kant, de-a deslega enigma realității, ci chiar de-a contribui cu ceva la formarea vieții sau la clădirea statului”.⁵

Criza care a cuprins toate domeniile vieții, este o criză a omului care trăiește sub domnia inteligenței și-a rațiunii.⁶ Se vorbește despre o criză a statului, a credinței, a bisericii și a religiei, tocmai pentru că această criză este o criză a omului. Semnul timpului nostru este haosul. „Trăim ca în timpul unui cutremur când stabilitatea pământului începe să fie nesigură și oamenii fug într-o panică de nedescris, nemai știind nici unul unde să se salveze”.⁷ Și asta din cauză că omul modern a rupt legătura cu Dumnezeu, prin care viața lui căpăta sens și înțeles, și acum stă desnădăjduit în fața nimicului, în care viața lui este pe cale

⁵ Karl Heim, Glaube und Denken, Bd. I, 1934.

⁶ Comp. Berdjajev, op. cit., Jaspers, op. cit. și Fritz Heinemann, Neue Wege der Philosophie, Leipzig, 1929.

⁷ Heinemann, op. cit. pag. XII.

de-a se prăvăli. Ceea ce era în timp de secole lumea omului, se pare că astăzi nu mai există. Se pare că omul trăiește pe treapta nihilistă a existenței lui, negându-și paternitatea și nemai simțindu-se drept creatură a unei puteri veșnice, ci se crede, că el este creatorul lui însuși și al lumii care îl înconjoară.

Este foarte necesar, pentru înțelegerea crizei spirituale moderne, ca să punem această criză și toată atitudinea omului modern față în față cu omul antic și acela al evului mediu. Nu este posibilă înțelegerea timpului nostru, a cauzelor crizei în care el se află, a nașterii și a ființei acestei crize, decât prin comparația concepției pe care omul modern o are despre sine cu aceea a omului antic și-a evului mediu.

Omul antic — și noi înțelegem aici pe grecul antic — trăia și se retrăia ca fiind o parte a universului. Pentru el universul nu era un haos, ci cosmos: el era un organism. Noi putem — cu Fritz Heinemann — să definim pe acest om antic ca fiind un microcosmos, în care se reglinda macrocosmosul. Pentru grec universul era plin de viață și însuflețit: așa cum este omul, cum este animalul și cum este și planta. Lumea era pentru el o armonie născută din contraste. Ea nu era

Incercări de catolicizare a bisericii unite

Este un lucru îndeobște cunoscut, că desbinarea religioasă, dela 1700, a Românilor ardeleni și-a avut cauzele ei nu în convingerile dogmatice ale credincioșilor, ci în interesele foarte pământești ale unei părți a clerului de pe atunci, care pentru prețul unor trecătoare privilegii — promise, dar pe urmă neîmplinite — a fost în stare să-și vândă legea în care s'a născut, legea care ne-a scutit neamul din aceste părți de marile primejdii cari îl pășteau. Tocmai fiindcă la baza acestei desbinări au stat motive absolut străine de cele religioase, masele largi ale poporului au rămas și pe mai departe, întru toate, în comunitatea de viață religioasă a fraților lor ortodocși de cari erau despărțiți numai formal. Aceste mase n'au avut nicicând conștiința limpede a deosebirilor de credință pe cari le implicau cele patru puncte din actul unirii.

În a doua jumătate a veacului al XIX sinodul întâi provincial — ținut în 1872 la Blaj, sub președinția mitropolitului Ioan Vancea — a adoptat, pe lângă cele patru puncte, o serie întreagă de învățături dogmatice, liturgice și canonice dela biserica apuseană, căutând să dea prin ele o temelie mai largă și mai sigură actului dela 1700. Dar poporul credincios, față de care s'a tănuțit totul timp de un deceniu, și-a continuat și pe mai departe viața sa religioasă specific ortodoxă și a trăit și trăiește de fapt în ea până astăzi.

În zilele noastre — îndeosebi dela încheierea concordatului încoace, prin care concordat biserica unită a fost și ea înglobată în organismul bisericii apusene — încercările de a-i da bisericii unite o înfățișare mai catolică au devenit din ce în ce mai numeroase. Aceste încercări se fac deoparte de către ierarhi și clerici români crescuți în duhul Romei papiste, iar de altă parte de către orduri călugărești străine de neamul nostru și de interesele lui mari și cărora — din rațiuni mai înaltă de stat — ar trebui să li se arete cât mai în grabă drumul de unde au venit.

În anul trecut am relevat în coloanele acestui ziar câteva din

încercările prin cari se stâlcește cultul nostru răsăritean unitar și ca dintr'o bucată. Așa b. o. înlăturarea succesivă a vecerniei și înlocuirea ei cu alte litanii, desconsiderarea utreniei cu cântările ei ziditoare de suflet, împetrișarea diferitelor slujbe cu ectenii latine, îngenuncherea la rostirea cuvintelor „Luați mâncați...” în loc de „Pe Tine te laudăm”, cultul inimii lui Iisus și a sfintei Fecioarei, etc.

În timpul de față o nouă inovație este pe cale de-a fi introdusă și pe care spiritul cultului răsăritean o respinge cu desăvârșire, ca pe un corp străin. Este *procesiunea euharistică* sau *teoforică*. O asemenea procesiune euharistică a avut loc în ziua de 7 Oct. a. c., la Lugoj, cu ocaziunea sfințirii picturii bisericii unite de acolo și ale cărei momente „Unirea” dela Blaj (Nr. 41) le caracterizează drept „cele mai impresionante” — mai impresionante chiar decât dumnezeiasca liturgie, la sfârșitul căreia a avut loc această procesiune.

Dar în ce constă o asemenea procesiune euharistică sau teoforică? Ea constă în purtarea — publică și în afară de cadrele liturgiei — a sfintei cuminecături, cu scopul de-a fi adorată de credincioși.

Ea își are originile ei în evul mediu, evul tuturor ereziilor și abaterilor de cari s'a făcut vinovată biserica papistă după despărțirea ei orgolioasă de Biserica dreptmăritoare a Răsăritului. În veacul al XI și al XII a avut loc în apus o aprigă controversă euharistică, privitoare la felul prezenței reale a Mântuitorului în sfânta cuminecătură. În această controversă Berengar din Tours († 1088) dădea acestei prezențe o interpretare foarte spiritualistă — vecină cu erezia. Biserica oficială a combătut cu toată tăria punctul lui de vedere, silindu-l de mai multe ori să-și condamne teoria proprie și să mărturisească învățătura bisericii. Pentru a-și exprima și într'o formă concretă învățătura sa despre prezența reală a Mântuitorului în euharistie, biserica apuseană a început a introduce procesiunile euharistice sau teofo-

rice, în cari Hristos cel euharistic era purtat pentru a fi adorat de credincioși.

Un impuls pentru lățirea acestor procesiuni s'a dat prin sărbătoarea numită: *Festum Corporis Domini*, pe care a instituit-o în 1264 papa Urban IV — total străină și ea de învățătura Bisericii ortodoxe, pentrucă la baza ei stă de fapt învățătura eretică a lui Nestorie, pe care l-a condamnat sinodul al treilea ecumenic din Efes [431].

Sinodul tridentin, care a avut drept scop întărirea lăuntrică a catolicismului și combaterea reformatorilor, și-a dat toată aprobarea sa pentru aceste procesiuni — mai ales pentrucă și reformatorii negau prezența reală și permanența ei și aveau teorii spiritualiste extremiste. De atunci ele s'au generalizat în biserica apuseană.

Iar astăzi frații noștri uniți găsesc, că nu au alt lucru mai bun de făcut decât să introducă și ei aceste procesiuni, pentru a căror îndreptățire nu ajung câtuși de puțin motivele istorice, cari au dus la instituirea lor, ci ar trebui să se găsească argumente din Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție — cele două izvoare ale revelației. Ori, din aceste două izvoare nimeni nu poate aduce nici un singur argument palpabil pentru adevărul și admisibilitatea lor. Inșiși teologii apuseni recunosc pe față acest lucru. Așa zice b. o. dogmatistul I. Pohle, că în favorul acestei chestiuni este imposibil a aduce un argument biblic direct [Ein direkter Bibelbeweis ist unmöglich], iar despre Tradiție afirmă, că în ea este exprimat doar „principiul adorabilității”; așisderea dogmatistul B. Bartmann care zice, că în Sf. Scriptură nu există argumente sau indicațiuni pentru un cult euharistic [In der Schrift gibt es keine Beweise oder Andeutungen eines eucharistischen Kultes], iar despre Tradiție susține, că nici părinții cei dintâi nu cunosc alt cult euharistic deosebit [Auch die ersten Väter kennen noch keinen besonderen eucharistischen Kult]. Cu privire la lipsa de argumente din Tradiție se exprimă foarte categoric și dogmatistul Th. Specht care zice: Din timpul cel mai vechiu al Bisericii nu avem nici o mărturie despre adorarea euharistiei [Aus der ältesten Zeit der Kirche besitzen wir kein Zeugnis für die Anbetung der Eucharistie].

Mântuitorul a instituit în preajma patimilor sale sfânta euharistie, pentruca în ea să ni se poată da El însuși nouă, ca *mâncare* și ca *beutură* spre viața vecinică, iar nu spre a fi adorat, nu spre a se face — ierte-mi-se cuvântul — teatru cu El pe străzi. „Luați, mâncați — a zis atunci Mântuitorul — acesta este trupul meu, carele se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor”; iar când a făgăduit această taină de asemenea a zis: „Cine *mânncă* trupul Meu și *bea* sângele Meu are viață vecinică și Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi. Căci trupul Meu cu adevărat *mâncare este* și sângele Meu cu adevărat *beutură*” [Ioan 6⁵⁴⁻⁵⁵]. N'a zis, că trupul și sângele Său ar avea să fie obiect de adorație pe stradă.

Singurul lucru înțelept pe care pot și trebuie să-l facă frații uniți, este acela de a se întoarce depe drumurile înstrăinărilor lor — pe cari, ostentindu-se, au ajuns să se hrănească cu roșcoavele tuturor rătăcirilor — acasă, de unde au plecat și unde îi așteaptă ospățul de bucurie gătit de Părintele cereesc pentru întoarcerea lor.

Diaconul Dr. Nicolae Popoviciu

ANIVERSAREA ZILEI DE NAȘTERE A SUVERANULUI. În 16 Oct. c. M. Sa Regele CAROL II, „născut și crescut ortodox”, a implinit 41 de ani.

Doliul Curții Regale, în legătură cu evenimentele dureroase din ultimele zile, a făcut ca aniversarea acestei zile de astă dată să fie sărbătorită în cadre mai reduse de cât în anii precedenți, mărginindu-se la slujbe religioase, săvârșite în toate bisericile țării.

În catedrala mitropolitană din Sibiu, slujba divină, pentru sănătatea și îndelunga viață a Suveranului, s'a săvârșit la ora 11 din zi din partea preoșimii catedralei.

Prezenți la sărbătorire au fost: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Sa Arhiereul Vicar Vasile, reprezentanții autorităților civile și militare, corpul didactic cu tinerimea școalelor noastre din oraș și alți mulți credincioși.

La sfârșitul slujbei religioase, părintele Iosif Serafim, protoiereu militar, în cuvinte grăitoare a tâlmăcit importanța zilei.

însă născută în virtutea întâmplării, ci în virtutea unui principiu ordonator al rațiunii supreme, al „Logosului”, care stăpânește ca principiu dumnezeesc atât universul cât și pe om. Pentru grec mersul întâmplărilor nu avea caracterul relativităților istorice, el nu putea fi influențat nici de bunul plac și nici de părerea omului, ci el se desfășura după îndreptarul aceluiaș „Logos”, după îndreptarul rațiunii veșnice.⁸ Grecul se simțea legat de un principiu metafizic veșnic, care dădea vieții, lumii și acțiunii omului un sens nespūs de adânc. „Ei (grecii) nu erau zei nici exemple veșnice pentru timpuri veșnice, însă în ei trăia năzuința spre dumnezeesc.”⁹ Tot ceea ce făcea grecul avea sens adânc, pentrucă el raporta toate acțiunile sale, cât și lumea și viața lui, la acest „Logos” veșnic.

Ca și pentru grec, tot asemenea și pentru omul evului mediu, pentru creștin, Dumnezeu era cel mai înalt principiu prin care lumea și totul în univers s'a făcut și prin care viața lui primea un sens adânc. El vedea lumea naturală, ca fiind în dependență de lumea supranaturală. Pentru el lumea naturală nu era altceva decât opera minunată a Aceluia care crează și

⁸ Vezi Liebert, Die Geistige Krisis der Gegenwart, pag. 24.

⁹ Kinkel, Geschichte der Philosophie von Sokrates bis Arist., pag. 3.

pe om. Deaceea omul nu se mai retrăiește ca o reogindire a microcosmosului, sau ca un colaborator al lui Dumnezeu la crearea lumii, ci el se consideră „drept o făptură a unei ființe transcendente într'o lume mărginită, în fața voinții căreia se pleacă, trăind după cuvintele revelate prin Fiul lui Dumnezeu și după tradiția, care îl leagă cu aceste cuvinte.”¹⁰ Dumnezeu este transcendent, El este ființa absolută și creatura este ființa numai în senzul pe care îl dă creația. Dumnezeu este principiu absolut al lumii și singura putere creatoare în această lume și prin aceasta — în ceea ce privește ființa — deosebit fundamental de creatura Lui. Omul și lumea, sunt oarecum, ființe numai de ordinul al doilea căci ele sunt create și contingente. Această este ideea absolutului și de acest absolut este dependent atât viața în mare cât și în mic. Deaceea, rezumând, putem spune, că scopul și singurul sens al vieții omului din acest ev este acela de-a realiza voința lui Dumnezeu în lume. Amor dei, iubirea lui Dumnezeu și-a apropielului era pentru acest om porunca cea mai supremă a vieții lui.

Omul antic vorbea cu universul, acela al evului mediu vorbea cu Dumnezeu; cu cine vorbește omul modern? El vorbește numai cu sine. Omul antic se înțelegea pe sine ca fiind un microcosmos, acela al

¹⁰ Fritz Heinemann, op. citat pag. 23.

evului mediu ca fiind creatura lui Dumnezeu, cel modern se crede că el este punctul central al lumii și cheia de înțelegere a istoriei și-a universului.¹¹ Omul evului mediu clădea bisericii cari ne trădează neliniștea sufletului său după Dumnezeu. Omul modern clădește biserici „cari nu se deosebesc întru nimic de hambare și de studiouri de filmat.”¹² Omul modern crede numai în conștiința sa, care pentru el este forma creatoare a lumii. Spiritul se crează pe sine însuși prin cunoaștere. Acest spirit detronează pe creator și realizează sistemele speculative ale idealismului filosofic în cari Dumnezeu devine o simplă idee.

Centrul omului antic și-al evului mediu era ancorat în metafizic, adică el avea conștiința că el este în dependență de un principiu transcendent dela care el își are obârșia. Centrul omului modern este în sine însuși. În urma Renașterii, a Humanismului și-a Reformațiunii religioase, omul rupe toate legăturile cu biserica, cu statul, cu creația și-și construiește în artă în știință și în concepțiile filosofice o lume aparte prin propriile-i puteri. „Principiul individua-

¹¹ Vezi Koepf, Die Gegenwärtige Geisteslage und die dialektische Theologie, Mohr, Tübingen, 1930.

¹² Hans Zbinden, Technik und Geisteskultur, 1934, pag. 5.

lizării devine înțelesul evoluției culturale.”¹³ Mijlocul prin care această evoluție se realizează, este voința spre maturitate, spre autonomie a spiritului eliberat de toate legăturile tradiției și ale credinței. Aceste tendințe spre subiectivism și titanism ale omului au pătruns, în mil de variații, în toate domeniile vieții, dela năzuințele religioase ale Reformațiunii și până la etica filosofică ca teorie a dreptului pe care îl are omul, de a-și da singur legea.

¹³ Koepf, op. cit. pag. 15.

Adevărul și minciuna comunismului

[6] (Sfârșit)

IV

Ce putem opune comunismului, cum să luptăm contra lui? Cei cari l-au atăcat până în prezent, l-au întărit mai mult de cât slăbit și au adus apărătorilor lui noi argumente. Ceea ce are comunismul așa de temut e tocmai această combinare a adevărului cu minciuna: e vorba deci înainte de toate de-a nu-i nega adevărul, însă de-a-l degaja de eroare.

Nu s'ar putea opune comunismului o formă de restaurație oricare, după exemplul societății capitaliste și al civilizației burgheze a veacului al 19 și 20. Principiile

M. Sa Regele Carol II a luat parte în persoană la trista ceremonie a înmormântării Augustului Său cumnat, Regele Alexandru I al Iugoslaviei.

M. Sa Suveranul nostru a fost însoțit de A. S. R. Principele Nicolae și de o delegație formată din d. Titulescu ministru de externe, generalul P. Angheliescu ministrul apărării naționale, R. Franasovici ministrul comunicațiilor, și mareșalul Prezan.

Suveranul și misiunea română au depus coroane pe catafalcul Regelui Alexandru, precum și pe mormântul Soldatului Necunoscut de pe muntele Avala.

Serviciul funebral, la înmormântarea regretatului Rege, a fost oficiat de Patriarhul Varnava, care în cuvântul rostit la sfârșitul slujbei religioase a subliniat, că prezența la funeralii a M. Sale Regelui Carol II, a dlui Lebrun, Președintele republicii franceze, și a celorlalte personalități din străinătate, constituie o mângâiere pentru Iugoslavia, în ceasurile acestea dureroase.

Parastas pentru Regele Alexandru

În ziua de Joi, 18 Octombrie 1934, când rămășițele pământești ale Regelui Alexandru I al Iugoslaviei au fost așezate spre veșnică odihnă în cripta Bisericii Sf. Gheorghe, — în ctitoria fostului rege Petru I, pe muntele Oplenaș, situat la 80 km de Belgrad, — s'a ținut în catedrala mitropolitană din Sibiu parastas pentru odihna sufletului acestui mare și bun și înțelept monarh, răpus de mâni asazine.

Serviciul divin a fost celebrat de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, încunjurat de mare asistență, de față fiind reprezentanții autorităților civile și militare și un mare număr de credincioși.

Alături de celelalte orașe ale țării noastre, Sibiu a luat vie parte la jalea bisericii și a poporului din Iugoslavia. Cu prilejul funeraliilor marelui dispărut, autoritățile și școlile au fost închise, spectacolele suspendate, muzicile oprite să cânte în localurile publice, magazinele închise între ora 10 dimineața și 3 după amiază.

individualiste și liberale sânt uzate, lipsite de forța vitală. Ori, când principii atât de relative pretind să cuprindă o valoare absolută, ceea ce trebuie să li se opună sânt principii autentice absolute, și nu principii, cari vreau pe nedrept să fie absolute, în timp ce și ele sânt tot atât de relative. Când timpul se ridică în fața eternității, nu-i poți opune decât eternitatea însăși, și nu o altă formă a timpului, perimată. — Nu o idee trebuie ridicată contra comunismului, ci o realitate religioasă. Marxismul a desvăluit minciuna ideilor înalte. Dacă el a mințit, aceasta pentru că nu ideile conduc istoria: vechiul idealism umanist a murit. El a mințit, pentru că Dumnezeu există ca realitate motrică și pentru că lui îi aparține puterea și cuvântul ultim.

Contra comunismului materialist integral nu se poate ridica decât creștinismul integral. Nu un creștinism retoric, imprăștiat, decadent, — ci un creștinism regenerat, realizând adevărul său veșnic în o concepție de viață universală. Întreg viitorul societăților creștine atarnă de faptul, de-a ști, dacă creștinismul, sau mult mai exact, dacă creștinii vor respinge sprijinul capitalismului și al unei societăți nedrepte; dacă omenirea creștină va încerca în fine să realizeze în numele lui Dumnezeu și al lui Hristos, adevărul pe care comuniștii îl realizează în numele unei colectivități atee,

La ora 9 și jumătate seara, dl Gh. Tătărescu, președintele consiliului de miniștri, a vorbit la radio despre personalitatea regelui erou Alexandru I al Iugoslaviei.

Răspunsuri la telegramele de condoleanțe

În numărul precedent al foii noastre am publicat textul telegramelor, trimise de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, cu ocazia mării nenorociri, de care a fost lovită atât de dureros Iugoslavia, aliata și prietena țării noastre. La Telegramele de condoleanțe ale Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului Nicolae, s'au primit următoarele răspunsuri:

Beograd, 17 Octombrie 1934

Condoleanțele Voastre și ale Bisericii Voastre în durerea nemăsurată a Bisericii și poporului nostru pentru pierderea tragică a scumpului nostru Rege Alexandru, trezesc în noi sentimente de recunoștință. Rugăciunile noastre comune pentru odihna sufletului marelui Suveran creștin martir dovedesc strânsele legături cari unesc Bisericele noastre surori.

VARNAVA
Patriarh sârb

Beograd, 17 Octombrie 1934

Adânc mișcat prin mărturia de simpatie, pe care I. P. S. Voastră a binevoit a mi-o adresa, Vă rog să binevoiți a primi expresiunea sentimentelor mele de adâncă grațitudine.

IEFTICI

Nr. 8600—1934.

Comunicare

Se aduce la cunoștință că erezii după Părintele Ioan Berghian din Bodogaia, cedat la 21 August 1934, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 30.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 3 Octombrie 1934.

Consiliul arhiepiscopesc

în numele raiului terestru. Dacă clasele muncitorilor au avut terenul foarte pregătit să accepte impietatea și ateismul militant, care e într'adevăr „opiul poporului”, cei dintâi vinovați nu sânt agitatorii socialismului revoluționar; vinovații sânt creștinii însăși, e vechea lume creștină. Nu religiunea creștină, sigur, ci adepții ei cari, de cele mai multe ori, s'au arătat creștini mincinoși. Binele care, în loc de-a se realiza în viață, s'a schimbat într'o retorică convențională, și s'a prefăcut în cele din urmă rău real și nedreptate efectivă, — acest bine n'a putut decât să atragă asupra lui revolta, o revoltă legitimă. Creștinii epocii burgheze au creat un echivoc care a adus cele mai grave prejudicii față de Hristos în sufletul celor oprimați.

Pozițiunea lumii creștine în fața comunismului nu e numai pozițiunea aceuia care poartă în sine adevărul veșnic și absolut, ci și pozițiunea vinovatului care n'a știut să realizeze acest adevăr; iată ce pot răspunde ei creștinilor. Fără îndoială, adevărul creștin era mult mai greu de realizat decât adevărul comunist, el cerea creștini mulți și nu puțini ca comuniștii materialişti. Dacă ei ar fi realizat cât de puțin, nu s'ar fi putut acuza adevărul creștin însuși. Tragedia istoriei a fost că, creștinismul autentic n'a putut pune mâna pe această lume: puterea aparținea mai ales

Nr. 9018

Circulară

Ziua Economiei

Ultima Duminecă din Octombrie fiind închinată Economiei, anul acesta se va prăznui Ziua Economiei la 28 Octombrie.

On. cler pastoral va interpreta credincioșilor, prin predică corăspunzătoare că haosul economic, care dăinuiește de ani de zile nu are altă lecuire decât în muncă, cumpătare și cruțare.

Sfânta noastră Biserică binecuvântă munca pentru câștigarea pâinei de toate zilele și prețuește pe cei ce se străduiesc după pâinea vieții.

Bunurile materiale să fie părgăhiile bunurilor spirituale — după învățătura Mântuitorului Hristos, care îndeamnă pe cei bogăți să frângă pâinea lor în milostenie, ajutând pe cei sărmani și nevoiași.

În țara noastră este o casă națională de Economii și cecuri postale cu scopul educativ de a promova spiritul de economie în poporul nostru. Ea apelează și anul acesta la slujitorii sfintei noastre Bisericii ca să îndemne poporul să muncească cu bucurie, să trăiască cumpătat și să cruțe, spre a putea înfrunta cu izbândă zilele de restriște, prin care trecem.

Sibiu, 12 Octombrie 1934.

Consiliul arhiepiscopesc.

Imprumutul de înzestrare a țării

Ministerul de finanțe a publicat proiectul de emisiune al imprumutului intern, menit pentru investiții: în agricultură, construcții și refaceri de drumuri, lucrări publice, cultură națională și pentru trebuințele armatei.

Noul împrumut de stat este împreună cu multe beneficii: dobânzi, prime, mari premii, scutire de impozite și taxe, plata în lei stabilizați ș. a.

Obligațiunile, cu valoarea nominală de 1000 lei vor fi în titluri de 1, 2, 5, 10 și 20, obligații cu valorile nominale de 1000, 2000, 5000, 10.000 și 20.000 Lei. Imprumutul va fi amortizat în cel mult 40 ani prin trageri trimestriale începând din 1935. Dobânda este de 4¹/₂% începând dela 1 Decembrie 1934. Primele ating suma de 200 Lei peste valoarea nominală de 1000 Lei. Subscritorul plătește 880 Lei pentru o obligațiune de 1000 Lei. Termenul de subscriere este între 5 și 30 Noembrie 1934.

Se dă putință cetățenilor prin noul împrumut, să-și plaseze economiile în

creștinilor mincinoși. Lumea s'a depărtat de creștinism. Astfel pe pământul creștinismului s'a deslănțuit conflictul fatal dintre personalitate și societate, conflict pe care comuniștii l-au rezolvit prin nimicirea completă a personalității, — deasemenea conflictul, tot așa de tulburător, în sânul culturii, între principiul aristocratic și cel democratic, la care comuniștii au ajuns la concluzia să distrugă principiul aristocratic. Afară de terenul religiozității, sau aristocrația persecută și exploatează democrația, sau democrația vulgarizează sufletele, umilește nivelul culturii, distruge noblea spirituală. Creștinismul integral trebuie să îmbrățișeze ceea ce este adevărat în comunism și să respingă eroarea lui.

Sau va asista lumea la o vastă renaștere creștină, nu numai printre cei de seamă, ci în toată întinderea masei populare, — sau va aparține comunismului negativ.

Fi-va așa? Noi nu știm, aici este tainicul libertății. Fără îndoială nu e locul să nutrim un mare optimism. Crearea unui tip de sfințenie nouă în mijlocul lumii este o datorie pe care creștinismul o are de îndeplinit. Orice ar fi, viitorul aparține masei muncitorești, lucrătorilor: acesta e un fapt de neînlăturat, — și drept. Intreagă problema e de-a ști, care va fi spiritul ce va însufleți mâne aceste mase, în numele

condiții din cele mai favorabile; — în acelaș timp se dă și prilej ca oamenii conștienți să susțină și să ajute reușita împrumutului în opera de refacere și înzestrare a țării.

Biserica ortodoxă română

în județul Odorhei

În județul Odorhei, ale cărui comune locuite de credincioși ortodocși sânt împărțite la patru protopopiate ortodoxe, se depun mari stăruințe în scopul de-a se înființa, pentru o conducere unitară, un protopopiat ortodox al pomenitului județ.

Nu numai în interesul situației bisericii noastre, din partea locului, ci și din interese naționale stăruințele acestea se prezintă deplin justificate.

Avem, până azi, în județul Odorhei zece biserici și trei capele ortodoxe, cu nouă preoți. Deși diferența de patru preoți urmează a se întregi cât mai curând, — trebuințele sânt însă cevaș mai mari, din pricina simplă că se găsec multe sate fără preoți și fără biserici, și abea păstrând amintirea că au avut odinioară sfinte allare ortodoxe.

Credincioșii nepăstorîți din asemenea comune, deși ca limbă secuizați, ei se declară „români de lege veche”.

Avem, prin urmare, datoria sfântă să le dăm întreg sprijinul, nu numai din partea bisericii, ci și din partea administrației și a tuturor intelectualilor, cari înțeleg că năzuințele de rededeptare ale celor ce și-au uitat limba maternă, nu trebuie lăsate să tânjească în paguba intereselor superioare ale țării, ci, dimpotrivă, să fie îmbărbătate și ajutate până ce nu e prea târziu.

Și aceasta cu atât mai vărtos cu cât tocmai în județul Odorhei credincioșii noștri, în mare parte, au dat dovezi și până acum, că știu și pot aduce jertfe însemnate pentru înălțarea de frumoase lăcașuri sfinte spre sufletească mântuire, făcând astfel ei înșiși primii pași să înceteze în sfârșit stările dureroase, atât naționale, cât și religioase, în partea aceea a patriei noastre iubite.

Forurile în drept și oamenii de bine au cuvântul, și mai ales — făptuirea.

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Prețul Lei 150.—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițându-se prețul, plus spese postale Lei 15.— prin mandat postal.

cărui principiu vor începe ele viața cea nouă: va fi în numele lui Dumnezeu și al lui Hristos, în numele elementului spiritual aflător la baza naturii noastre? Sau, din contră, va fi în numele lui Antihrist, în numele materiei zeificate, al colectivității omenesti devenită divinitate, în care dispăre însuși chipul omului, unde sufletul omenesc piere?

Poporul rus a pus problema în fața lumii întregi.

În românește de:

V. Coman

Nr. 490—934

[55] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Prihodiște, cu filia Tătărești de Criș, protopresbiteratul Zarand, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele sânt:

1. Întregirea dela stat.

2. Stola obișnuită.

3. 4 jugăre sesiune parohială.

Concurenții vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termen și vor prezenta totodată permisiunea de a concura dela autoritatea supremă, și cu încuviințarea subsemnatului se vor prezenta și în parohie. Brad, la 26 August 1934.

Oficiul protopresbiteral ortodox-român în înțelegere cu consiliul parohial.

Ioan Indreiu
protopop.

Probleme, fapte, comentarii

Bine meritată distincție. — *Venerabilul Episcop, Prea Sfințitul Nicolae, al Eparhiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului, fusese proclamat cetățean de onoare al municipiului Cluj încă din anul 1933, cu prilejul sfințirii monumentalei catedrale ortodoxe din Cluj. Acum, Joi în 11 Octombrie 1934, s'a făcut, în sala festivă a primăriei clujene, solemnitatea înmânării diplomei de cetățean de onoare a sărbătoritului chiriarh, în mijlocul unei selecte asistențe a reprezentanților vieții noastre publice din Cluj.*

A vorbit întâi președintele comisiei interimare, dl profesor N. Drăgan, stăruind asupra meritelor deosebite câștigate de P. S. Sa Episcopul Nicolae, care a săvârșit o neobosită muncă în folosul întăririi și afirmării elementului românesc în municipiul Cluj, între altele înfrumusețând acest oraș prin inițierea și înfăptuirea sfântului lăcaș al catedralei ortodoxe.

Răspunzând P. S. Sa Episcopul Nicolae, spune că se împlinesc 15 ani de când a fost încredințat să conducă Eparhia reînființată a Vadului, Feleacului și Clujului. Ce a făcut în acești 15 ani, este o carte deschisă, din care poate citi cine vrea, ce înseamnă credința în Dumnezeu și munca fără preget. Mulțumește pentru marea onoare ce i se face, și arată apoi cum, îndreptând greșelile trecutului, Clujul va putea face progrese tot mai mari pe terenul cultural și național.

Intreg publicul din sală aclamă călduros pe noul cetățean de onoare al municipiului Cluj.

Dorim, și din partea noastră, ca bunul Dumnezeu să dăruiască lumina-tului și harnicului Prea Sfințit Părinte Episcop Nicolae încă numeroși ani, stând mereu la înălțimea misiunii, spre binele eparhiei ortodoxe și al neamului nostru românesc.

Comemorarea lui Louis Barthou la Academia teologică „Andreiană”. — Sâmbătă, în 13 Octombrie cor., s'a comemorat la Academia teologică „Andreiană”, de către profesorii și studenții școlii, fostul ministru de externe al Franței, răpus mișelește la Marsilia, Louis Barthou. Cuc. Sa Păr. rector al Academiei a schițat în cuvinte emoționante personalitatea multiplă și opera strălucită a dispărutului, care a fost și un mare prieten al României și un soldat al păcii.

Un proces de desnaționalizare. — Sub titlul: „Sicules et Roumains, un procès de dénationalisation”, a publicat recent dl G. Popa-Lisseanu, membru corespondent al Academiei Române, o prețioasă broșură, în limba franceză, despre un proces al desnaționalizării în săcuimea țării noastre.

Intemeiat pe realitatea faptelor și pe datele sigure ale statisticilor, autorul broșurii constată că nu există în țara întregită românească nici o singură comună exclusiv săcuiască, în felul cum afirmase statistica maghiară „oficială”. Toate satele săcuiești au fost — și mai sânt — locuite și de popor românesc, care în mare parte a fost desnaționalizat în vremea stăpânirilor maghiare.

Broșura dlui G. Popa-Lisseanu arată, pe bază de acte și cifre, căile și mijloacele prin care s'a săvârșit actul desnaționalizării în regiunea săcuimii. În această muncă a avut rol precumpănitor biserica romano-catolică și cea reformată, sprijinite puternic de statul ungar și de nobilimea maghiară.

Câteva capitole sânt consacrate problemelor despre: originea și colonizarea săcuilor în Ardeal, cu datine, obiceiuri, cântece și numeroase cuvinte împrumutate dela români.

Datele statistice și două harte anexate tâlmăcesc exact procesul desnaționalizării românilor din regiunea săcuiască.

Recomandăm interesanta publicație cunoscătorilor limbii franceze, doritori să cunoască mai din adins așa zisa „regiune a săcuilor”.

Sfinți ocrotitori. — Problemă de căpetenie ce preocupă astăzi năzuințele preoții noastre este să adune și să apropie cât mai mult de biserică pe toți fiii săi sufletești.

Un mijloc practic, rațional și ușor de realizat, în permanentizarea contactului bisericii cu păstoriții ei, am avut prilej să-l constat de curând: Asistând la o cununie, într'una din mănăstirile vechiului regat, după săvârșirea actului sfințitor, starețul se adresează tinerilor zicând:

„Ce sânt alegeți ca patron al familiei voastre?”

După răspunsul mirelui că își alege pe sfinții apostoli Petru și Pavel, starețul i-a binecuvântat în numele apostolilor, rostind ca încheiere: „Tatăl nostru”.

Iată o fericită practică, — mi-am zis, — care se poate generaliza fără greutate și cu bune rezultate în strângerea raporturilor dintre biserică ocrotitoare și viața familiară a credincioșilor.

Fiecare creștin, având ca patron al familiei sale un sânt al bisericii noastre, primit cu ocazia săvârșirii actului sacramental al cununiei, se simte strâns legat de dânsa, ca de ceva care face parte întregitoare din viața sa.

La toate încercările grele, care îi stau în drumul vieții, se adresează cu încredere patronului, ear sărbătoarea lui devine praznic familiar, lăsând în urmă-i adâncă brazdă de religiozitate și legătură tare cu biserica vie a Mântuitorului Hristos.

Viețile sfinților, prescurtate și tipărite pe carton, cu troparul și condacul zilei, puse la îndemâna preoților, s'ar putea preda tinerilor căsătoriți cu ocazia sfinte taine.

Ca să putem realiza scopul urmărit, noi înșine preoții avem să premergem cu bun exemplu, nu numai în viața familiară, ci la toate asociațiile și reuniunile care funcționează în parohie și care n'au încă sânt ocrotitor.

Pr. C. Drăgan

INFORMAȚIUNI

CONGRESUL F. O. R.-ului, și al celorlalte asociații religioase ortodoxe la Sibiu. Mare manifestații ortodoxe se vor desfășura în zilele de DUMINECĂ și LUNI 28 și 29 Octombrie 1934, în cetatea nemuritorului Mitropolit Șaguna, cu prilejul congresului mirenilor cărturari organizați în Asociația religioasă F. O. R. Deodată cu congresul F. O. R., se țin și adunările preoții și tinerimii din Ardeal și Bănat.

La aceste mărețe manifestații ale ortodoxiei îndemnăm preoțimea noastră să participe în număr covârșitor, cu popor din toate părțile, dovedind din nou marea sa dragoste pentru biserică ce revărsa bogate daruri de mântuire asupra tuturor credincioșilor săi.

Pentru găzduire membrii F. O. R.-ului se vor adresa păr. prof. Dr. N. Terchilă, la Academia teologică, Sibiu, cel puțin cu trei zile înainte, iar „Ostașii Domnului” păr. Gh. Secaș, str. Mitropoliei Nr. 30.

Direcțiunea gen. C. F. R. a acordat o reducere de 75%, dela toate stațiunile din țară, valabilă în zilele 26—30 Oct. incl.

A murit și Raymond Poincaré. Fostul președinte al republicii franceze, Raymond Poincaré, a încetat din viață la Paris în 15 l. c. în vârstă de 74 ani. A stat în fruntea țării, în cele mai grele momente pentru gloriosul popor al Franței, în epoca memorabilă dela 1913—1920. Și-a servit patria timp de 43 de ani, ca președinte al republicii, apoi ca ministru, academician, avocat, scriitor și publicist. Groaznicul atentat dela Marsilia va fi impresonat adânc ultimele clipe ale venerabilului președinte, suferind de mai multă vreme. Francezii pierd, prin moartea lui, o mândrie a lor; ear noi, românii, un mare prieten.

Comemorarea unui memorandist. În Chișineu-Criș, din județul Arad, s'a făcut Duminecă, în 21 l. c., desvelirea bu-

stului ridicat neînfricatului luptător național și memorandist Mihai Veliciu, din inițiativa venerabilului Dr. Ioan Suciu, fost tovarăș de muncă al sărbătoritului. Mihai Veliciu a desfășurat ani de-a rândul o rodnică activitate atât pe terenul politic, cât și bisericesc ca membru marcant în toate corporațiile noastre bisericești. S'a stâns în săptămâna Patimilor din anul 1921, în vârstă de 75 ani, cu mulțumirea că a văzut cu ochii desrobirea neamului pentru care a trăit și s'a jertfit.

† **Antoni Mandea**, mort în etate de 62 ani la 12 Octombrie 1934 în clinica din Cluj după o scurtă suferință, a fost înmormântat la 15 Octombrie în comuna sa natală, Porumbacul de jos. A condus mulți ani filiala din Cluj a Societății de asigurare Transilvania din Sibiu. Fiind om cu calități alese, era mult apreciat și iubit de societatea clujană și ales ca membru în conducerea diferitelor instituții financiare, culturale, bisericești și sociale. Ca fiu devotat al bisericii ortodoxe a fost ales dela înființarea noii Episcopii din Cluj de controlor la oficiul cassei, de consilier onorific în consiliul eparhial și deputat în adunarea eparhială. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

Bibliografie

Dr. Nicodim Milaș: *Canoanele bisericii ortodoxe însoțite de comentarii.* Volumul II, partea I (Canoanele sinoadelor locale). Traducere făcută de Dr. Nicolae Popovici profesor la Academia teologică din Arad și Uroș Kovinci, protoiereu ortodox al Aradului. Pag. VIII+340. Tiparul tipografiei diecezane din Arad. Prețul 130 lei.

Traducătorii lucrării prezente, după ce în anii trecuți ne-au dat volumul prim în două părți, care cuprinde canoanele apostolice și ale sinoadelor ecumenice, acum ne dau textul și tâlmăcirile canoanelor sinoadelor locale. Traducerea textului canoanelor este făcută de părintele Popovici, după originalul grecesc din Sintagma Ateniiană, ediția cea mai critică de până astăzi a canoanelor. Limba traducerii este clară, lipsită de obscuritățile din traduceri mai vechi. La fiecare canon se indică și canoanele paralele, cari tratează despre aceeași chestiune și apoi urmează tâlmăcirile amănunțite ale lui Milaș, cari lămuresc chestiunile din toate punctele de vedere. Găsim însă și multe note ale părintelui Popovici cu referire la biserică noastră.

Precum volumul prim, așa și cel prezent este un mijloc auxiliar prețios atât pentru clerul nostru, cât și pentru toți credincioșii bisericii noastre doritori să cunoască și să aprofundeze adevărata concepție creștină ortodoxă.

Cartea se poate comanda la librăria diecezană din Arad, precum și la alte librării din țară, trimițându-se pe lângă preț și 10 lei pentru porto.

Nr. 275—934

[57] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Peștera, protopopiatul Băița, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Intregirea salariului dela stat.
2. Câte 2 dkl cucuruz sfărâmat dela 45—50 familii.
3. Stola obișnuită în parohie.

Cererile de concurs însoțite de actele necesare și de încuviințarea Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta în termenul legal, oficiului protopopesc. Candidații, cu știrea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ortodox Băița în înțelegere cu cons. parohial din Peștera.

Băița, la 10 Octombrie 1934.

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 274—934

[58] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Săliștioara cu filia Stoeneasa, protopopiatul Băița, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Intregirea salariului dela stat.
2. Câte una ferdelă porumb dela fiecare familie din materă, iar din filie câte 20 lit. porumb sfărâmat dela fiecare familie, ori echivalentul în bani.
3. Folosirea cimitirului din matera Săliștioara.
4. Venitele stolare statorite în ședința consiliului parohial ținută la 30 Ianuar 1934.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare și de încuviințarea Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta în termenul legal oficiului protopopesc. Candidații, cu știrea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a fi cunoscuți credincioșilor din parohie.

Oficiul protopopesc ortodox Băița în înțelegere cu consiliile parohiale.
Băița, la 10 Octombrie 1934.

Dumitru Secărea
protopop.

A APĂRUT:

Hristos în școală

de Dumitru Călugăr

I
Manualul catehetului ortodox pentru școala primară — cu lecții model pentru 4 clase primare

Cu o prefață de Nicolae Colan

Rectorul Academiei teologice din Sibiu

Prețul: 220 Lei (legată)

(540 pagini)

Se poate comanda dela Librăria arhidiecezană din Sibiu, trimițându-se 20 Lei pentru porto postal

BAIA POPORALA — SIBIU,

Strada Șaguna Nr. 4. Ordinea băilor:

Baie de familie: Luni: închis, Marți Mercuri, Joi, Vineri și Sâmbătă: dela 8 până la 7¹/₂ ore seara. Duminecă: dela 7—12 ore a. m.

Pentru bărbați: Băi de abur și de aier cald. Luni: închis, Marți (prețuri urcate) și Mercuri: dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara, Joi și Vineri: închis. Sâmbătă: dela 8—12 ore a. m., dela 1¹/₂—5 p. m., dela 5—7¹/₂ ore seara (prețuri reduse), Duminecă: dela 7—12 ore a. m.

Pentru femei: Băi de abur și de aier cald. Luni, Marți și Miercuri: închis, Joi: dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara (prețuri urcate), Vineri: dela 1¹/₂—5 ore p. m., dela 5—7¹/₂ ore seara (prețuri reduse), Sâmbătă și Duminecă: închis.

Băi de puțină și băi de cură: Luni: închis, Marți, Mercuri, Joi, Vineri și Sâmbătă: dela 8—12 ore a. m. și dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara, Duminecă: dela 7—12 ore a. m.

În zilele de sărbătoare are valoare ordinea de Duminecă.

Pentru domnii preoți

Pentru domnii preoți

Se recomandă renumitul magazin special de CAFEĂ

„LA PAȘA”

SIBIU, strada Regina Maria 42

Care este cel mai bine asortat cu cele mai superioare specialități de cafele, ceaiuri în pachete precum și vărsat, untdelemnuri fine din măsline, bonbonerie specială dela Furnizorii Curții Regale etc.

Secția Colonială asortată cu pescărie ca: Lacherda, cherci, scrumbii de Dunăre, herinci, Hamsi, ruși etc., sardele, măsline etc.

Depozit de zahăr: Lei 23 kgr. cristal, Lei 24 kgr. praf, Lei 25 kgr. bucăți. Vizitați și încurajați magazinul „PAȘA” care este cel mai ieftin din Sibiu și veți fi deplin mulțumiți.

[28] 1—1